

лопедичний довідник. Луцьк : ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2010. С. 4–13.

Оксана ЗАЄЦЬ, Віталій ЗАЄЦЬ
(Київ, Україна)

ВОКАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО: АЛХІМІЯ ФІЛОСОФСЬКОГО ЗВУЧАННЯ

Сучасне життя людини насичене різноманітними звуками, серед яких домінуюче місце займають звуки людського голосу. Визнати звукову форму буття людини нескладно, однак знадобилося б чимало зусиль, аби заперечити цю істину. Культура й історія людського існування пронизані звуковими та мовними відлуннями. Метафора «людина, що звучить» може здатися виключною, проте вона має глибоке коріння в ідеї «людини, що говорить».

Голос, як і слухання власного буття, є одним із найвищих проявів людської індивідуальності. Він вражає різноманіттям форм і одночасно є унікальним, що ускладнює його сприйняття. У вокальному мистецтві одним із ключових питань у дослідженні феномену «звучання філософії» музичного твору є перетворення (абстрактного) філософського тексту і інтонацій музичної матерії на комунікативний акт із наданням йому конкретного змісту. Йдеться про живу тканину філософської мови, яка дозволяє тексту-інтонації-музиці виконувати актуальні комунікативні завдання в професійній діяльності вокаліста-виконавця.

Багато філософів звертали увагу на різноманітність мовленнєвих жанрів, які визначаються природою спілкування та змістом інформації, що передається. Жанри філософської мови відрізняються між собою залежно від комунікативної поведінки філософа (інтерпретатора) та характеру переданої інформації (змісту). Кожен філософський (авторський) текст має свій унікальний голос. Чим далі текст віддалений у часі, тим важче почути «живий голос» його автора. Виконуючи вокальний музичний твір, ми ніби оживляємо його автора, дозволяємо йому говорити з нами, передавати його задум.

Сам стиль вокального мовлення у музичному мистецтві, як форма комунікативної поведінки, настільки ж багатогранний, як і інші жанри мови. Однак звучання філософії вокального мовлення ще не стало самостійним об'єктом дослідження в межах філософії мови. Сьогодні виконавець, який не здатний оцінити звукову філософську природу музичного твору, ризикує виглядати анахронізмом. Звукова комунікація з огляду на це повинна викликати інтерес і стати предметом серйозної уваги.

Відомо, що кожен акт звучання реалізується в певних інформаційних ознаках, через контакт із адресатом та за певними правилами мовного коду в конкретному контексті. В термінах філософії мови в контексті вокальної творчості можна стверджувати наступне:

- ✓ звучання (вокального) музичного твору несе в собі інформацію з характерними концептуальними, образними, емоційними та когнітивними властивостями;
- ✓ відтворення текстів підпорядковується правилам фонетики, синтаксису та семантики;
- ✓ вербальна комунікація встановлює зв'язок між автором і слухачем, що сприяє розпізнаванню, декодуванню й розумінню тексту;
- ✓ звучання твору тісно пов'язане з контекстом ситуації, включаючи культурно-історичну традицію.

В даній площині слід звернути увагу і на сам процес слухання-сприйняття матеріалу вокального твору, адже, слухання є надзвичайно інтенсивним перцептивним процесом. Важливо враховувати, що слухач не завжди здатен передбачити, сприйняти і усвідомити все, що він почує. Тому розуміння філософії звучання вокального мовлення (твору) вимагає певного досвіду й підготовки.

Живе вокальне мовлення, на відміну від «сухого» тексту, вирізняється динамікою, ритмом, образністю, багатством інтонацій та емоційною насиченістю. Воно наділене елементами театральності, що надають йому додаткової глибини та чуттєвості. Завдяки цьому відкривається внутрішній світ виконавця, а слухач отримує змогу відчувати тонкі відтінки його душі, створюючи унікальний ефект емоційного й духовного резонансу.